

2023/2611

24.11.2023

DOPORUČENÍ KOMISE (EU) 2023/2611

ze dne 15. listopadu 2023

o uznávání kvalifikací státních příslušníků třetích zemí

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 292 této smlouvy,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Nedostatek pracovníků v Unii výrazně omezuje její schopnost přizpůsobit se probíhajícím změnám v povaze práce, výroby a komunikace, k nimž dochází napříč ekonomikami a trhy práce.
- (2) Zaměstnavatelé v celé Unii soustavně informují o obtížích při hledání pracovníků s požadovanými dovednostmi. Kromě toho se očekává, že stárnutí populace sníží dostupnou pracovní sílu a v budoucnu se nedostatek kvalifikovaných pracovníků ještě prohloubí. Obzvláště postiženy jsou malé a střední podniky, které představují 25 milionů subjektů v celé Unii, protože se potýkají s problémy při hledání vhodných talentů potřebných pro udržitelný růst, rozšiřitelnost a konkurenceschopnost.
- (3) Nedostatek kvalifikovaných pracovníků se týká všech průmyslových ekosystémů v mnoha členských státech, přičemž volných pracovních míst s vysokou, střední i nízkou kvalifikací stále přibývá. Odvětví, jako je stavebnictví, výroba, informační a komunikační technologie (IKT), doprava, odborné služby, zdravotnictví a dlouhodobá péče, se potýkají s trvalým nedostatkem pracovníků. Kromě toho se mezi lety 2015 a 2021 zdvojnásobil nedostatek pracovních sil v klíčových odvětvích, která mají zásadní význam pro ekologickou transformaci. To je dále umocněno skutečností, že podniky obtížně hledají zaměstnance s odpovídajícími digitálními dovednostmi a zejména mají potíže při nábore specialistů v oblasti IKT.
- (4) Nedostatek kvalifikovaných pracovníků představuje významný problém pro snahu Unie zůstat konkurenceschopným světovým lídrem a centrem technologií pro nulové čisté emise a splnit ambiciózní cíle v oblasti klimatu a energetiky. Podrývá také schopnost Unie využít potenciál ekologické a digitální transformace, posílit vedoucí postavení Unie v oblasti technologií, stimulovat růst a inovace a účinně reagovat na mimořádné situace, jako je pandemie COVID-19 nebo geopolitické konflikty. Nedostatek dovedností v konkrétních odvětvích, jako je zdravotnictví a dlouhodobá péče, omezuje schopnost postarat se o stárnoucí populaci a zajistit přístup ke kvalitní zdravotní péči pro všechny.
- (5) Řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků vyžaduje značné investice do prohlubování dovedností a změny kvalifikace, jakož i opatření na zvýšení účasti dospělých osob v produktivním věku na trhu práce, usnadnění mobility pracovních sil, zlepšení pracovních podmínek a přilákání osob s potřebnými dovednostmi do Unie.
- (6) Unie soustavně podporuje opatření k řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků a pracovních sil prostřednictvím maximálního využití potenciálu domácí pracovní síly. K těmto opatřením patří iniciativy na zlepšení mobility pracovních sil v rámci vnitřního trhu, například Evropská síť služeb zaměstnanosti (EURES). Kromě toho se Unie snaží zvýšit míru účasti žen, osob se zdravotním postižením a osob přistěhovaleckého původu na trhu práce. Zvláštní důraz je kladen také na zapojení nedostatečně zastoupených skupin, zejména mladých lidí, kteří nejsou

zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET). Evropská agenda dovedností z roku 2020 ⁽¹⁾ uvádí dvanáct opatření, která mají jednotlivcům a podnikům pomoci rozvíjet dovednosti a využívat je, včetně doporučení Rady týkajících se odborného vzdělávání a přípravy ⁽²⁾, individuálních vzdělávacích účtů ⁽³⁾, mikrocertifikátů ⁽⁴⁾ a zahájení Paktu pro dovednosti. Pakt pro dovednosti podporuje spolupráci mezi veřejnými a soukromými organizacemi s cílem posílit kolektivní akci v oblasti dovedností za účelem uspokojení potřeb trhu práce a podpory rozsáhlých partnerství v klíčových průmyslových ekosystémech.

- (7) Unie usiluje o inkluzivní přístup k řešení nedostatku pracovních sil, zejména tím, že umožňuje lidem všech generací v Unii realizovat svá životní rozhodnutí a svůj potenciál v hospodářství a ve společnosti obecně. Za tímto účelem mají členské státy k dispozici ucelený soubor politických nástrojů Unie, především sdělení Komise nazvané „Demografické změny v Evropě: soubor opatření“, jejichž cílem je lépe sladit rodinné aspirace a placenou práci, podpořit a posílit postavení mladších generací, aby prosperovaly, jakož i posílit postavení starších generací a udržet jejich dobré životní podmínky.
- (8) Poptávku po kvalifikovaných pracovnících však nelze uspokojit pouze pracovními silami Unie. Má-li být hospodářství Unie úspěšné a odolné, je nutné zvýšit jeho atraktivitu pro světové talenty. Součástí řešení nedostatku pracovních sil, s nímž se zaměstnavatelé potýkají, musí být řízená legální migrace uchazečů o zaměstnání ze třetích zemí s cílem najít pracovníky s potřebnými dovednostmi a podpořit hospodářský růst.
- (9) Údaje z šetření pracovních sil v EU ukazují, že u státních příslušníků třetích zemí s terciárním vzděláním je vyšší pravděpodobnost než u občanů Unie, že budou mít pro své zaměstnání nadměrnou kvalifikaci a pracovat v profesích s nízkou nebo střední kvalifikací. V roce 2022 činila míra překvalifikovanosti v Unii 39,4 % u občanů zemí mimo Unii, 31,8 % v případě občanů Unie z jiných členských států a pouze 21,1 % v případě státních příslušníků příslušného členského státu ⁽⁵⁾. Překvalifikovanost může vést k ekonomickým ztrátám pro dotčené osoby i pro hospodářství Unie.
- (10) Zatímco členským státům zůstává právo určit si množství osob ze třetích zemí, jimž povolí vstup za účelem zaměstnání, Unie zavedla komplexní přístup k legální migraci, který uznává zásadní úlohu, již migranti hrají v hospodářství a společnosti Unie, s cílem zjednodušit migrační postupy a harmonizovat podmínky přijímání a práva státních příslušníků třetích zemí v Unii. Pakt o migraci a azylu ⁽⁶⁾ uznává, že nezbytnou součástí komplexního systému řízení migrace je rozvoj legálních způsobů migrace do Unie pro kvalifikované státní příslušníky třetích zemí. Přepracovaná směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1883 ⁽⁷⁾ (tzv. „směrnice o modré kartě“) má na trh práce přilákat vysoce kvalifikované talentované lidi. S cílem řešit rostoucí poptávku po kvalifikovaných odbornících v odvětví IKT v členských státech tato směrnice předpokládá, že v určitých profesích

⁽¹⁾ Evropská agenda dovedností, zahájená v roce 2020, představila cíle EU v oblasti prohlubování dovedností a změny kvalifikace v příštích pěti letech.

⁽²⁾ Doporučení Rady ze dne 24. listopadu 2020 o odborném vzdělávání a přípravě pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (Úř. věst. C 417, 2.12.2020, s. 1).

⁽³⁾ Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o individuálních vzdělávacích účtech (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 26).

⁽⁴⁾ Doporučení Rady ze dne 16. června 2022 o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost (Úř. věst. C 243, 27.6.2022, s. 10).

⁽⁵⁾ Eurostat, LFSA_EOQGAN.

⁽⁶⁾ Sdělení Komise o novém paktu o migraci a azylu (COM(2020) 609 final).

⁽⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1883 ze dne 20. října 2021 o podmínkách pro vstup a pobyt státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci a o zrušení směrnice Rady 2009/50/ES (Úř. věst. L 382, 28.10.2021, s. 1).

v oblasti IKT by vyšší odborné dovednosti měly být považovány za rovnocenné vysokoškolské kvalifikaci. Kromě toho balíček opatření týkajících se dovedností a talentů ⁽⁸⁾, který Komise přijala v dubnu 2022, zdůrazňuje, že legální migrace přináší výhody jak migrantům, tak i jejich zemím původu a cílovým zemím. V balíčku byla navržena legislativní, operativní a na budoucnost zaměřená politická opatření za účelem posílení rámce Unie v oblasti legální migrace, včetně návrhů na změnu směrnice Rady 2003/109/ES ⁽⁹⁾ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ⁽¹⁰⁾, s cílem zjednodušit postupy pro přijímání státních příslušníků třetích zemí všech úrovní kvalifikace a posílit jejich práva, jakmile se stanou rezidenty v Unii.

- (11) Kvalifikovaní lidé, kteří potřebují mezinárodní ochranu a jsou ochotni přijmout zaměstnání v členských státech, představují do značné míry nedostatečně využívanou skupinu možných uchazečů o zaměstnání, která by mohla reagovat na potřeby zaměstnavatelů. V souladu s doporučením Komise n (EU) 2020/1364 ⁽¹¹⁾ týkajícím se podpory legálních možností poskytování ochrany v EU Komise vyzvala členské státy, aby zavedly doplňkové možnosti získání práce pro osoby, které potřebují mezinárodní ochranu, a využily tak jejich dovedností, kvalifikací a motivace a zároveň řešily nedostatek kvalifikovaných pracovníků a pracovních sil v Unii.
- (12) S cílem usnadnit mezinárodní nábor a poskytnout státním příslušníkům třetích zemí pracovní příležitosti v nedostatkových profesích, které byly označeny za důležité pro Unii, navrhla Komise vytvoření „Rezervoáru talentů EU“ ⁽¹²⁾, platformy, která bude sdružovat profily uchazečů o zaměstnání ze třetích zemí a volných pracovních míst zaměstnavatelů usazených v členských státech a podporovat jejich párování. Cílem Rezervoáru talentů bude atraktivit Unii pro uchazeče o zaměstnání ze třetích zemí a podpořit zaměstnavatele při řešení nedostatku kvalifikovaných pracovníků a pracovních sil v Unii. Rezervoár talentů EU by rovněž mohl podporovat zavádění doplňkových možností získání práce.
- (13) Komise rovněž rozvíjí Talentová partnerství, která jsou jedním z klíčových aspektů vnějšího rozměru paktu o migraci a azylu a jsou realizována v souladu se sdělením Komise o přilákání kvalifikovaných a talentovaných pracovníků do EU ⁽¹³⁾.
- (14) V kontextu rostoucí celosvětové konkurence v oblasti dovedností a talentů se v roce 2023 řadil mezi pět nejatraktivnějších zemí OECD pro vysoce vzdělané pracovníky pouze jeden z členských států Unie ⁽¹⁴⁾. Schopnost přilákat a udržet si talentované lidi závisí na řadě proměnných, včetně politik integrace a začleňování, podpůrných opatření pro migranty se zvláštními potřebami, legálních způsobů získávání trvalého pobytu a občanství, mimo jiné v případě studentů, příjmových a daňových vyhlídek, vnímání výhledů do budoucna, kvality života a uznávání dovedností a kvalifikací.

⁽⁸⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Přilákání kvalifikovaných a talentovaných pracovníků do EU (COM(2022) 657 final).

⁽⁹⁾ Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty (Úř. věst. L 16, 23.1.2004, s. 44).

⁽¹⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/98/EU ze dne 13. prosince 2011 o jednotném postupu vyřizování žádostí o jednotné povolení k pobytu a práci na území členského státu pro státní příslušníky třetích zemí a o společném souboru práv pracovníků ze třetích zemí oprávněně pobývajících v některém členském státě (Úř. věst. L 343, 23.12.2011, s. 1).

⁽¹¹⁾ Doporučení Komise (EU) 2020/1364 ze dne 23. září 2020 o legálních možnostech poskytování ochrany v EU: podpora přesídlování, humanitárního přijímání a dalších doplňkových možností (Úř. věst. L 317, 1.10.2020, s. 13).

⁽¹²⁾ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se vytváří Rezervoár talentů EU (COM(2023) 716).

⁽¹³⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Přilákání kvalifikovaných a talentovaných pracovníků do EU (COM(2022) 657 final).

⁽¹⁴⁾ What is the best country for global talents in the OECD? (Která země OECD je nejlepší pro světové talenty?) OECD, Politické diskuse o migraci č. 29, 2023.

- (15) Otázkou přilákání kvalifikovaných pracovníků a úlohou uznávání dovedností a kvalifikací se zabývá celá řada opatření Unie v oblasti dovedností a migrace. Sdělení Komise, které doprovází Evropskou agendu dovedností⁽¹⁵⁾, zdůrazňuje, že je třeba učinit více pro zlepšení legálních cest do Unie a uznávání dovedností státních příslušníků třetích zemí na trhu práce v Unii. Akční plán Komise pro integraci a začleňování na období 2021–2027⁽¹⁶⁾ uznává, že v zájmu podpory státních příslušníků třetích zemí je důležité usnadnit uznávání a srovnatelnost jejich kvalifikací, aby mohli v plné míře využívat svých dovedností. V průmyslovém plánu Zelené dohody⁽¹⁷⁾ byla oznámena opatření, včetně práce na uznávání kvalifikací státních příslušníků třetích zemí, a poprvé zdůrazněn význam přístupu „dovednosti na prvním místě“, který má zjistit skutečné dovednosti občanů a státních příslušníků třetích zemí. Balíček opatření na pomoc malým a středním podnikům⁽¹⁸⁾ uznal, že nedostatek kvalifikovaných pracovníků patří k největším problémům, s nimiž se malé a střední podniky potýkají, a připomněl závazek předložit iniciativu na zlepšení uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí, která by pomohla řešit nedostatek dovedností na trhu práce v Unii. Sdělení Komise „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“ podobně zdůraznilo skutečnost, že řešení nedostatku dovedností v Unii vyžaduje usnadnění mobility tím, že se usnadní uznávání dovedností a kvalifikací občanů jiných členských států a státních příslušníků třetích zemí.
- (16) Dne 14. září 2022 předsedkyně von der Leyenová ve svém projevu o stavu Evropské unie vyhlásila Evropský rok dovedností (2023) a zdůraznila skutečnost, že součástí řešení problémů v oblasti dovedností musí být přilákání správných dovedností do Unie. Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/936⁽¹⁹⁾ stanovilo čtyři cíle Evropského roku dovedností, včetně cíle „lákání lidí ze třetích zemí s dovednostmi, které členské státy potřebují“. Tento cíl zahrnuje podporu vzdělávacích příležitostí (v případě potřeby včetně jazykového vzdělávání a odborné přípravy), podporu rozvoje dovedností a mobility a usnadnění uznávání kvalifikací.
- (17) Uznávání dovedností a kvalifikací hraje klíčovou roli v souvislosti s lákáním talentů a náborem obecně. Kvalifikace a výsledky učení spojené s kvalifikacemi slouží jako signály úspěchu ve vzdělávání. Kvalifikace a úroveň kvalifikací se často používají ke stanovení vstupních požadavků na pracovní místa a mohou být spojeny s kariérním postupem a odměňováním. Kvalifikace je často vyžadována k prokázání souladu s normami a požadavky pro práci v určitých funkcích, například v regulovaných povoláních.
- (18) Přístup „dovednosti na prvním místě“ prosazuje zjištění a plné využívání dovedností dané osoby – ať už je získala ve formálním, neformálním nebo informálním prostředí – namísto toho, aby se posouzení zakládalo výhradně na kvalifikaci. Měla by být maximalizována opatření zaměřená na přilákání talentů a zvýšení účasti na trhu práce a měla by být podpořena přístupem „dovednosti na prvním místě“, který oceňuje dovednosti a snaží se najít lidem taková pracovní místa, která odpovídají jejich talentu a potenciálu.
- (19) Uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí je na vnitrostátní úrovni organizováno a řízeno různými způsoby, a to v závislosti na právních požadavcích a organizaci zaměstnávání, vzdělávání, odborné přípravy a migrace v různých členských státech. V případech, kdy členské státy udělují práva státním příslušníkům třetích zemí, kteří mají konkrétní kvalifikace, přijímají právně závazná rozhodnutí o uznání. Tato rozhodnutí představují způsob, jak ověřit, že daná osoba má potřebné dovednosti a kvalifikace, než jí budou přiznána práva ve třech konkrétních případech, a to pro přístup k regulovanému povolání, pro přístup ke vzdělávání nebo v souvislosti s pracovní migrací.

⁽¹⁵⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Evropská agenda dovedností pro udržitelnou konkurenceschopnost, sociální spravedlnost a odolnost (COM(2020) 274 final).

⁽¹⁶⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Akční plán pro integraci a začleňování na období 2021–2027 (COM(2020) 758 final).

⁽¹⁷⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi (COM(2023) 62 final).

⁽¹⁸⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Balíček opatření na pomoc malým a středním podnikům (COM(2023) 535 final).

⁽¹⁹⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/936 ze dne 10. května 2023 o Evropském roku dovedností (Úř. věst. L 125, 11.5.2023, s. 1).

- (20) K prvnímu případu přístupu k regulovanému povolání dochází, když státní příslušník třetí země může potřebovat uznání svých dovedností a kvalifikací pro účely přístupu k regulovanému povolání nebo výkonu takového povolání. Do této kategorie spadají stovky povolání, např. v oblasti ošetrovatelství, lékařství, farmacie, architektury, přičemž v některých členských státech to jsou i zedníci, instalatéri, elektrikáři a stavební inženýři. Pro přístup k těmto povoláním v členských státech, kde jsou regulována, je nutné „uznání odborných kvalifikací“.
- (21) S cílem účinně zajistit svobodu usazování a poskytování služeb a volný pohyb osob a zároveň zajistit dodržování profesních norem a požadavků stanovila Unie společná pravidla, postupy a kritéria pro uznávání s cílem podpořit transparentnost, spravedlnost a jednotnost při uznávání odborných kvalifikací prostřednictvím směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES⁽²⁰⁾.
- (22) Oprávněnými osobami ve směrnici 2005/36/ES jsou státní příslušníci členských států, kteří využívají práva volného pohybu podle práva Unie. Za účelem doplnění směrnice budou hlavními oprávněnými osobami tohoto doporučení státní příslušníci třetích zemí, kteří jsou v procesu získávání víza nebo pracovního povolení a povolení k pobytu v členském státě nebo již oprávněně pobývají v Unii, bez ohledu na to, zda jsou držiteli kvalifikací vydaných v Unii nebo ve třetích zemích. V zájmu zajištění dodržování zásady rovného zacházení může být řada doporučení relevantní i pro uznávání kvalifikací státních příslušníků členských států Unie, kteří mají doklady o kvalifikacích vydané ve třetích zemích.
- (23) V 10. bodě odůvodnění směrnice 2005/36/ES se stanoví, že směrnicí není dotčena možnost členských států uznávat v souladu se svými předpisy požadované odborné kvalifikace získané mimo území Unie státními příslušníky třetích zemí, ale že by uznávání mělo respektovat minimální požadavky na odbornou přípravu pro určitá povolání. Některá pravidla pro uznávání kvalifikací platí pro státní příslušníky třetích zemí, pokud se na ně vztahuje stejné zacházení, jaké se vztahuje na státní příslušníky hostitelského členského státu, podle právních předpisů Unie o azylu a legální migraci, jakož i volný pohyb (např. dlouhodobě pobývajících rezidenti, rodinní příslušníci občanů Unie ze třetích zemí, osoby, kterým byl přiznán status uprchlíka nebo doplňkové ochrany, výzkumní pracovníci, vysoce kvalifikovaní pracovníci, kteří jsou držiteli modré karty EU, státní příslušníci třetích zemí, na které se vztahuje směrnice 2011/98/EU, a sezónní pracovníci).
- (24) Směrnice 2005/36/ES se prostřednictvím různých nástrojů a dohod vztahuje také na státní příslušníky určitých třetích zemí. Směrnice 2005/36/ES se tak například vztahuje i na státní příslušníky země EHP (podle Dohody o Evropském hospodářském prostoru) a na státní příslušníky Švýcarska (podle Dohody mezi EU a Švýcarskem o volném pohybu osob). Dohoda o vystoupení a dohoda o obchodu a spolupráci uzavřené mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím vyjasňují způsoby uplatňování směrnice 2005/36/ES na kvalifikace získané ve Spojeném království před koncem přechodného období dne 31. prosince 2020.
- (25) Dohody o volném obchodu Unie obsahují ustanovení na podporu rozvoje dohod o vzájemném uznávání odborných kvalifikací se třetími zeměmi. Dohoda o vzájemném uznávání odborných kvalifikací architektů uzavřená v zásadě v roce 2022 mezi Unií a Kanadou umožňuje přístup k výkonu povolání architekta na obou územích v souladu s dohodnutými kritérii. Obchodní dohody Unie obsahují také závazky usnadnit dočasnou přítomnost kvalifikovaných odborníků v Unii, což může doplnit postupy pro lepší uznávání kvalifikací třetích zemí.
- (26) Druhým případem, kdy státní příslušníci třetích zemí mohou potřebovat uznání svých dovedností a kvalifikací, je „akademické uznávání“, což znamená uznávání pro účely přístupu k dalším formám vzdělávání, například akademického studia a odborné nebo profesní přípravy, nebo pro používání akademického titulu. Akademické uznávání se zaměřuje na platnost, úroveň a výsledky učení v případech zahraniční vzdělávací kvalifikace nebo předchozího vzdělání s cílem získat přístup k dalšímu studiu. Evropská síť národních informačních středisek pro akademickou mobilitu a uznávání a Síť národních informačních středisek pro akademické uznávání (síť ENIC-NARIC) poskytují informace, poradenství a rozhodnutí o uznání s cílem usnadnit vstup do dalšího studia (obvykle ve vysokoškolském vzdělávání), přičemž se mohou podílet na přijímání rozhodnutí o uznání, vyřizování odvolání nebo poradenství v oblasti uznávání nebo srovnatelnosti kvalifikací, a to i pro přístup k zaměstnání v některých zemích.

⁽²⁰⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací (Úř. věst. L 255, 30.9.2005, s. 22).

- (27) Hlavním právním nástrojem pro uznávání kvalifikací v Evropě i mimo ni je Úmluva UNESCO a Rady Evropy o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu. Podporuje spravedlivé a transparentní postupy uznávání vyššího sekundárního a vysokoškolského vzdělání, a to v přiměřené lhůtě. Cílem článku VII Lisabonské úmluvy o uznávání kvalifikací je usnadnit uznávání vysokoškolských kvalifikací uprchlíků, vysídlených osob a osob v podobné situaci jako uprchlíci, kteří nemohou předložit doklad o svých kvalifikacích, a usnadnit jim tak přístup k programům vysokoškolského vzdělávání nebo k zaměstnání. V roce 2017 přijal výbor Lisabonské úmluvy o uznávání kvalifikací doporučení k uznávání kvalifikací uprchlíků, vysídlených osob a osob v podobné situaci jako uprchlíci, jež stanoví zásady pro vytváření politik týkajících se uznávání kvalifikací uprchlíků. Globální úmluva UNESCO o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání stanoví všeobecné zásady pro spravedlivé, transparentní a nediskriminační uznávání vysokoškolských kvalifikací a kvalifikací, které umožňují přístup k vysokoškolskému vzdělávání a poskytují možnosti dalšího studia a zaměstnání.
- (28) Třetí případ, kdy mohou státní příslušníci třetích zemí potřebovat uznání svých dovedností a kvalifikací, souvisí s postupy v oblasti pracovní migrace. Členské státy ověřují dovednosti a kvalifikace daného státního příslušníka třetí země pro účely udělování víz nebo pracovních povolení a povolení k pobytu za účelem zaměstnání. Kritéria posuzování a přístupy se v jednotlivých členských státech liší. Uznávání dovedností a kvalifikací v oblasti pracovní migrace lze organizovat jako součást postupu před odjezdem nebo po příjezdu s cílem připravit státní příslušníky třetích zemí na integraci. Vysoká míra zamítnutých žádostí a dlouhá doba vyřizování mohou státní příslušníky třetích zemí odradit a posuzování založené pouze na kvalifikacích a formálním vzdělání a odborné přípravě ne vždy zachytí úplný soubor dovedností a potenciál uchazečů a může bránit začleňování státních příslušníků třetích zemí na trhu práce.
- (29) Kromě případů, kdy je uznání dovedností a kvalifikací vyžadováno, mohou státní příslušníci třetích zemí rovněž potřebovat přístup k nástrojům a informacím za účelem podpory transparentnosti svých dovedností a kvalifikací, například v případě zaměstnání v neregulovaných povoláních nebo přístupu k financování. Ačkoli se uznávání kvalifikací nevyžaduje, státní příslušníci třetích zemí mohou přesto potřebovat získat prohlášení o srovnatelnosti nebo informace či poradenství týkající se povahy a pravosti svých kvalifikací získaných ve třetí zemi, aby bylo možné pochopit a vysvětlit hodnotu jejich dovedností a kvalifikací. Toto dobrovolné použití nástrojů transparentnosti nepřiznává držitelům kvalifikace žádná dodatečná práva a nespadá do oblasti působnosti tohoto doporučení. Přestože v souvislosti s tímto doporučením je získání tohoto úředního prohlášení nebo dosažení toho, aby byly dovednosti a kvalifikace pro zaměstnavatele srozumitelné, vyňato z vymezení pojmu „uznání“, může být v některých členských státech jako „uznání“ označováno.
- (30) K podpoře transparentnosti a srovnatelnosti dovedností a kvalifikací v celé Unii lze využít dlouhodobých iniciativ, jako je rámec Europass⁽²¹⁾ a nástroje transparentnosti, například evropský rámec kvalifikací (EQF)⁽²²⁾, evropské dovednosti, kompetence, kvalifikace a povolání (ESCO), evropské digitální certifikáty o vzdělání a nástroje boloňského procesu v oblasti transparentnosti, s cílem umožnit rozvoj vzdělávání a kariéry.
- (31) Ve všech třech případech, kdy mohou státní příslušníci třetích zemí potřebovat uznání svých dovedností a kvalifikací, jsou postupy uznávání dovedností a kvalifikací pro státní příslušníky třetích zemí často složitější a nákladnější než postupy pro občany Unie. Státní příslušníci třetích zemí mají obvykle omezenější přístup k podpoře. Mohou se potýkat s obtížemi kvůli jazykovým bariérám (pokud nejsou informační a podpůrné služby k dispozici v jazycích, které znají) nebo mohou mít potíže s orientací v různých vnitrostátních systémech uznávání dovedností a kvalifikací a s jejich pochopením. Je možné, že od státních příslušníků třetích zemí se bude očekávat, že si zajistí překlad a úřední ověření dokladů a uhradí s tím spojené náklady, a že předloží dokumenty a jiné

⁽²¹⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/646 ze dne 18. dubna 2018 o společném rámci pro poskytování lepších služeb v oblasti dovedností a kvalifikací (Europass) a o zrušení rozhodnutí č. 2241/2004/ES (Úř. věst. L 112, 2.5.2018, s. 42).

⁽²²⁾ Doporučení Rady ze dne 22. května 2017 o evropském rámci kvalifikací pro celoživotní učení, kterým se zrušuje doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 23. dubna 2008 o zavedení evropského rámce kvalifikací pro celoživotní učení (Úř. věst. C 189, 15.6.2017, s. 15).

doklady o své kvalifikaci, které se od státních příslušníků členských států Unie nevyžadují nebo které se v jejich domovských zemích obvykle nevydávají. Osoby požívající mezinárodní ochrany nebo žadatelé o mezinárodní ochranu v Unii, jakož i osoby, které mezinárodní ochranu potřebují, nacházejí se ve třetích zemích a mohly by využít doplňkových možností získání práce, nemusí být dokonce ani schopni plně svou kvalifikaci doložit, například v případě ztráty dokladů během útěku nebo vysídlení.

- (32) Zaměstnavatelé a náboráři se při náboru státních příslušníků třetích zemí často potýkají s problémy a náklady. Nedostatečný přístup k informacím o kvalifikacích získaných ve třetích zemích, náročné administrativní postupy, požadavky na překlad, ověřování pravosti, dodržování předpisů a dlouhá doba vyřizování (včetně uznávání dovedností a kvalifikací) jim mohou ztížit přilákání talentů na konkurenčním trhu práce. Některé členské státy uplatňují zásadu upřednostňování občanů Unie (testy trhu práce) a vyžadují, aby společnosti prokazovaly, že předtím, než mohly přijmout státního příslušníka třetí země, neúspěšně hledaly v souladu s vnitrostátními právními předpisy vnitrostátní pracovníky, občany Unie nebo oprávněně pobývající státní příslušníky třetích zemí s přístupem na trh práce. Tento požadavek představuje pro zaměstnavatele, zejména pro malé a střední podniky, další zátěž.
- (33) Uznávání dovedností a kvalifikací vydaných ve třetích zemích může být pro vnitrostátní orgány členských států náročné, a to z důvodu nedostatečného přístupu k informacím o kvalifikacích ze třetích zemí, rozdílů v organizaci systémů vzdělávání, odborné přípravy a kvalifikací, jazykových rozdílů, obtíží s ověřováním pravosti a nedostatků zavedených sítí a kontaktů, které by umožnily budovat důvěru a porozumění v oblasti kvalifikací získaných mimo Unii. Vnitrostátní orgány navíc spravují údaje a informace o uznávání dovedností a kvalifikací různým způsobem a nejednotně, a proto mají omezenou možnost vzájemné výměny informací a vytváření jednotných přístupů k uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí.
- (34) Uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí na vnitrostátní úrovni by mělo být plánováno, financováno a rozvíjeno jako součást přístupů „mezirezortní spolupráce“ pro přilákání talentů, a to v souladu se změnami v nabídce dovedností a poptávce po nich.
- (35) Vnitrostátní orgány by měly posílit svou schopnost zjednodušit a urychlit postupy uznávání a poskytovat státním příslušníkům třetích zemí, orgánům pro uznávání, veřejným službám zaměstnanosti, inspektorátům práce a migračním orgánům příslušnou podporu a informace. Spolupráce na úrovni Unie v oblasti dovedností a kvalifikací, odborných znalostí a zkušeností členských států při uznávání dovedností a kvalifikací může podporovat vnitrostátní orgány a být základem pro kolektivní schopnost Unie reformovat a zlepšit procesy uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí. Spolupráce může umožnit sdílení odborných znalostí a informací a jednotné přístupy k uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí, zejména pokud jde o kvalifikace, které se při postupech uznávání v členských státech často vyskytují.
- (36) Správní spolupráce, partnerství a dohody s třetími zeměmi a spolupráce s poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy, jakož i dalšími zúčastněnými stranami ve třetích zemích mohou podpořit důvěru, transparentnost a snazší výměnu informací a ověřování kvalifikací.
- (37) Útočná válka Ruska proti Ukrajině vyvolala naléhavou potřebu usnadnit osobám požívajícím dočasné ochrany přístup na trh práce Unie. Doporučení Komise (EU) 2022/554 ⁽²³⁾ stanoví doporučení a pokyny za účelem podpory členských států při usnadňování uznávání odborných kvalifikací osob, které prchají před útočnou válkou Ruska proti Ukrajině. Posouzení Komise ⁽²⁴⁾ zveřejněné v červnu 2023 a týkající se přijetí tohoto doporučení členskými státy a reakcí členských států na něj, identifikovalo řadu slibných postupů. Toto posouzení vyzdvihlo skutečnost, že některé členské státy podnikly významné kroky k usnadnění začlenění ukrajinských odborníků, zejména v oblasti

⁽²³⁾ Doporučení Komise (EU) 2022/554 ze dne 5. dubna 2022 o uznávání kvalifikací osob prchajících před ruskou invazí na Ukrajině (Úř. věst. L 1071, 6.4.2022, s. 1).

⁽²⁴⁾ Posouzení doporučení Komise (EU) 2022/554 ze dne 5. dubna 2022 o uznávání kvalifikací osob prchajících před ruskou invazí na Ukrajině, Generální ředitelství pro vnitřní trh, průmysl, podnikání a malé a střední podniky, červen 2023.

zdravotnictví a výuky. Doporučení (EU) 2022/554 vyslalo členským státům silný politický signál, aby učinily vše, co je v jejich silách, pro řešení naléhavé situace. Zúčastněné strany, například skupina koordinátorů pro uznávání odborných kvalifikací, ocenily doporučení (EU) 2022/554 a některé navrhly, aby se opatření rozšířila i na další státní příslušníky třetích zemí.

- (38) Unie je odhodlána podporovat lidský a hospodářský rozvoj prostřednictvím rozvojové pomoci a spolupráce. Partnerství se třetími zeměmi s cílem přilákat talenty se rozvíjí vzájemně výhodným způsobem, který podporuje naplnění potřeb obou partnerů v oblasti trhu práce. Politika a opatření Unie a členských států v oblasti mezinárodního nábory by měly zmírnit případné negativní důsledky pro země původu. Úsilí o přilákání talentů by nemělo vést k úniku lidského kapitálu nebo „odlivu mozků“, které mohou omezit socioekonomické možnosti a rozvoj třetích zemí a jejich schopnost řídit základní služby. Nábor pracovníků ze zahraničí vyžaduje systematický přístup, včetně vzájemně prospěšných partnerství se zeměmi původu, jako jsou Talentová partnerství, která podporují rozvoj dovedností a kapacit v zemi původu,

DOPORUČUJE:

KAPITOLA I

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Cíl

1. Toto doporučení stanoví pokyny pro zjednodušení a urychlení uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí členskými státy s cílem zatraktivnit trh práce Unie pro státní příslušníky třetích zemí a usnadnit jejich začleňování na trhu práce v souladu s potřebami hospodářství a společnosti Unie.
2. Postupy pro uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí by měly být součástí holistických přístupů „mezirezortní spolupráce“ k řízení dostupnosti dovedností v souladu s trendy v oblasti dovedností v členských státech a na úrovni Unie. Tento přístup zahrnuje prohlubování dovedností a změnu kvalifikace, aktivaci trhu práce, mobilitu v rámci Unie, pracovní podmínky a přilákání talentů ze zemí mimo Unii.
3. Členské státy by měly usilovat o využití potenciálu legální migrace k přilákání kvalifikovaných státních příslušníků třetích zemí za účelem řešení nedostatku pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků. V této souvislosti by členské státy měly:
  - a) usilovat o systematické zvyšování své atraktivity jakožto cílové země pro státní příslušníky třetích zemí se všemi úrovněmi dovedností, mimo jiné zlepšováním systémů uznávání dovedností a kvalifikací, což by případně vedlo ke značnému zvýšení jejich ukazatele OECD týkajícího se atraktivity pro talenty, pokud jde o vysoce vzdělané pracovníky;
  - b) plně využívat dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí na svých trzích práce s cílem výrazně snížit do roku 2030 rozdíl v míře překvalifikovanosti mezi státními příslušníky třetích zemí a vlastními státními příslušníky.

Oblast působnosti

4. Toto doporučení se vztahuje na situace, kdy státní příslušníky třetích zemí jsou v procesu získávání víza nebo pracovního povolení a povolení k pobytu v členském státě nebo již v Unii oprávněně pobývají.
5. Toto doporučení se vztahuje na případy, kdy je pro přiznání práv státnímu příslušníkovi třetí země vyžadováno uznání dovedností a kvalifikací, konkrétně s cílem:
  - a) umožnit přístup k regulovanému povolání v členském státě („uznávání odborných kvalifikací“);

- b) umožnit přístup ke vzdělávacímu programu („akademické uznávání“);
- c) udělit vízum nebo pracovní povolení a povolení k pobytu za účelem zaměstnání v členském státě, je-li součástí tohoto procesu uznávání dovedností a kvalifikací („uznávání dovedností a kvalifikací pro účely pracovní migrace“).

Definice

6. Pro účely tohoto doporučení se použijí tyto definice:

- a) „uznáváním dovedností a kvalifikací“ se rozumí formální uznání platnosti zahraniční kvalifikace a zjištění dovedností příslušným orgánem s cílem přiznat státnímu příslušníkovi třetí země určitá práva, konkrétně přístup k regulovanému povolání, vízum nebo pracovní povolení a povolení k pobytu za účelem zaměstnání nebo přístup ke vzdělávacímu programu;
- b) „uznáváním odborných kvalifikací“ se rozumí uznávání zahraniční odborné kvalifikace členskými státy za účelem přístupu k regulovanému povolání nebo jeho výkonu na jeho území;
- c) „regulovaným povoláním“ se rozumí odborná činnost nebo soubor činností, u níž je přístup k ní nebo její výkon nebo jeden ze způsobů jejího výkonu v členském státě vyhrazen přímo nebo nepřímo (na základě právních a správních předpisů) držitelům určité odborné kvalifikace;
- d) „akademickým uznáváním“ se rozumí formální uznávání platnosti a úrovně zahraniční vzdělávací kvalifikace nebo předchozího vzdělání příslušným orgánem, zaměřené na výsledky učení, s cílem umožnit přístup k dalšímu studiu, aniž by bylo dotčeno právo instituce vzdělávání a odborné přípravy nebo příslušných orgánů stanovit zvláštní kritéria pro přijetí do konkrétních programů nebo ověřovat pravost dokladů;
- e) „uznáváním dovedností a kvalifikací pro účely pracovní migrace“ se rozumí uznávání dovedností a kvalifikací v rámci postupu členského státu při udělování víza nebo pracovního povolení a povolení k pobytu státnímu příslušníkovi třetí země, a to i v rámci bodových imigračních systémů;
- f) „prioritním regulovaným povoláním“ se rozumí regulované povolání, které bylo členskými státy označeno za nezbytné k uspokojení klíčových potřeb v oblasti dovedností pro hospodářský rozvoj nebo k poskytování základních dovedností a služeb a u něhož jsou k vytvoření aktivní pracovní síly v příslušném povolání nezbytné konkrétní kroky nebo opatření;
- g) „validací dovedností získaných prostřednictvím neformálního a informálního učení“ se rozumí postup, jímž příslušný orgán nebo subjekt potvrzuje, že daná osoba formou neformálního a informálního učení dosáhla výsledků učení, měřeno podle příslušného standardu;
- h) „překlenovacím kurzem“ se rozumí cílená příležitost k učení, která řeší podstatné rozdíly mezi znalostmi, dovednostmi a kompetencemi, které daná osoba získala, a těmi, které jsou vyžadovány pro přístup k regulovanému povolání;
- i) „evropským modelem učení“ se rozumí vícejazyčný datový model pro učení zveřejněný Komisí, který lze použít k popisu všech údajů souvisejících s učením, včetně formálního, neformálního a informálního učení, a který podporuje výměnu údajů o dovednostech, interoperabilitu a vydávání a výměnu digitálních certifikátů;
- j) „evropským rámcem kvalifikací neboli EQF“ se rozumí společný referenční rámec s osmi úrovněmi kvalifikací vyjádřenými pomocí výsledků učení s rostoucími úrovněmi znalostí, který slouží jako nástroj pro srovnávání různých systémů kvalifikací a jejich úrovní s cílem zlepšit transparentnost, srovnatelnost a přenositelnost kvalifikací osob;

- k) „národním rámcem kvalifikací“ se rozumí nástroj pro klasifikaci kvalifikací podle souboru kritérií pro určité úroveň dosaženého vzdělání, jehož cílem je integrovat a koordinovat vnitrostátní podsystémy kvalifikací a zlepšovat transparentnost, přístupnost, vývoj a kvalitu kvalifikací ve vztahu k trhu práce a občanské společnosti;
- l) „překvalifikovanost“ se rozumí situace, kdy má daná osoba vyšší úroveň dovedností nebo vzdělání a odborné přípravy, než je požadováno pro výkon její práce ⁽²⁵⁾.

KAPITOLA II

ZÁSADY UZNÁVÁNÍ DOVEDNOSTÍ A KVALIFIKACÍ STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ TŘETÍCH ZEMÍ

Tyto zásady se zabývají úlohou uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí v širších politických souvislostech pracovní migrace a politiky trhu práce a dovedností.

- 7. Členské státy by měly systematicky odstraňovat překážky spojené s uznáváním dovedností a kvalifikací, které brání státním příslušníkům třetích zemí legálně migrovat do daného členského státu, zajistit si zaměstnání odpovídající jejich dovednostem a zkušenostem a úspěšně se začlenit na trhu práce daného členského státu, a tím řešit nedostatek kvalifikovaných pracovníků a pracovních sil v členském státě.
- 8. Vnitrostátní postupy uznávání dovedností a kvalifikací by měly využívat přístup „dovednosti na prvním místě“, který klade důraz na plný talent a potenciál dané osoby a snižuje riziko překvalifikovanosti. Postupy by se měly vyhnout tomu, aby se posuzování státních příslušníků třetích zemí zakládalo pouze na jejich kvalifikacích. Uznávání kvalifikací by se mělo pokud možno kombinovat s posouzením dovedností a zkušeností.
- 9. Členské státy, které využívají testy trhu práce, by měly pravidelně monitorovat potřeby trhu práce a dostupnost dovedností a mohly by zvážit osvobození od testů trhu práce v případě nábory pracovníků v povoláních a odvětvích, které zaznamenávají nedostatek kvalifikovaných pracovníků, a vyzývají se, aby toto osvobození zvážily zejména v případě malých a středních podniků. Členské státy by měly zajistit, aby testy trhu práce, jsou-li prováděny, byly rychle dokončeny, představovaly pro zaměstnavatele a státní příslušníky třetích zemí omezenou administrativní zátěž a byly uplatňovány jasným a transparentním způsobem. Členské státy by měly poskytovat zvláštní podporu malým a středním podnikům.
- 10. Národní přístupy k přilákání světových talentů, včetně uznávání dovedností a kvalifikací, by měly být řízeny tak, aby se zmírnilo riziko úniku lidského kapitálu („odlivu mozků“) v zemích původu. Toho lze dosáhnout spoluprací s cílem podpořit sdílení znalostí a rozvoj dovedností v zemi původu, průběžný výzkum a monitorování za účelem zjištění případných negativních důsledků pro země původu a podporou cirkulační migrace, aby mohly mít obě země z legální migrace do Unie prospěch.
- 11. Uznávání dovedností a kvalifikací by nemělo být vyžadováno pro účely nábory v povoláních, která nejsou regulována. V těchto případech mohou nástroje a informace týkající se transparentnosti podpořit pochopení a porovnání kvalifikací státních příslušníků třetích zemí s cílem podpořit v případě potřeby nábor.

KAPITOLA III

ORGANIZACE UZNÁVÁNÍ DOVEDNOSTÍ A KVALIFIKACÍ STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ TŘETÍCH ZEMÍ

Doporučení uvedená v této kapitole se vztahují na všechny tři případy uznávání dovedností a kvalifikací, jak je uvedeno v bodě 5 písm. a) až c) výše.

⁽²⁵⁾ Eurostat definuje míru překvalifikovanosti jako podíl zaměstnaných osob s terciárním stupněm vzdělání (úroveň 5–8 podle ISCED 2011), které jsou zaměstnány v povoláních s nízkou nebo střední kvalifikací, pro něž se obecně terciární vzdělání nevyžaduje (hlavní skupiny 4–9 podle ISCO-08).

Budování kapacit

12. Členské státy by měly investovat odpovídající finanční a lidské zdroje do kapacit svých příslušných orgánů, včetně svých evropských národních informačních středisek a národních informačních středisek pro akademické uznávání (střediska ENIC-NARIC) s cílem zajistit, že budou schopny reagovat na poptávku a zjednodušit a urychlit postupy uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí.

Rozvoj zaměstnanců

13. Vnitrostátní orgány by měly zajistit, aby příslušní pracovníci měli přístup k odborné přípravě, která jim umožní rozvíjet dovednosti, včetně jazykových dovedností, potřebné k tomu, aby byli schopni informovat zaměstnavatele i státní příslušníky třetích zemí a poskytovat jim poradenství a posuzovat dovednosti a kvalifikace.

Správa údajů

14. Vnitrostátní orgány by měly systematicky evidovat, analyzovat a zveřejňovat údaje o typech žádostí obdržených od státních příslušníků třetích zemí, o zemích původu, době zpracování a výsledcích přijatých rozhodnutí (včetně zamítavých rozhodnutí a uplatněných vyrovnávacích opatření) za účelem sledování dopadu postupů uznávání dovedností a kvalifikací.
15. Vnitrostátní orgány by měly přijmout evropský model učení pro strukturování údajů týkajících se rozhodnutí o uznání, dříve zpracovaných kvalifikací a dalších údajů o dosaženém vzdělání a nárocích s cílem podpořit interoperabilitu mezi systémy a snadněji sdílet informace o uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí.
16. Vnitrostátní orgány by měly při evidenci informací o povoláních, kvalifikacích a znalostech, dovednostech a schopnostech v rámci svých vnitrostátních systémů používat klasifikaci evropských dovedností, kompetencí, kvalifikací a povolání (ESCO) s cílem usnadnit výměnu informací mezi členskými státy a třetími zeměmi a překlad údajů.
17. Vnitrostátní orgány by měly do všech údajů o kvalifikacích třetích zemí, které evidují, zahrnout informace o odpovídající úrovni evropského rámce kvalifikací s cílem usnadnit porovnávání a transparentnost kvalifikací.

Rozvoj znalostí

18. Vnitrostátní orgány by měly případně vytvořit spolehlivé zdroje informací o kvalifikacích, systémech vzdělávání a odborné přípravě, zajišťování kvality a regulovaných povoláních ve třetích zemích a usilovat o přístup k nim.
19. Členské státy by měly vytvořit interoperabilní vnitrostátní databáze pro srovnatelnost kvalifikací ze třetích zemí s možností vydávat prohlášení o srovnatelnosti s cílem usnadnit sdílení informací o jejich rozhodnutích o uznání a zvýšit transparentnost postupů uznávání. V zájmu usnadnění interoperability by databáze měly být založeny na normách evropského modelu učení.

Spolupráce

20. Členské státy by se měly zapojit do dialogu se sociálními partnery a příslušnými vnitrostátními zúčastněnými stranami (například zaměstnavateli, malými a středními podniky, občanskou společností a organizacemi migrantů), aby řešily překážky při nábore státních příslušníků třetích zemí, včetně nedostatečného porozumění dovednostem a kvalifikacím a jejich uznávání.

21. Vnitrostátní orgány by měly rozvíjet kontakty a pracovní vztahy s ostatními vnitrostátními orgány a příslušnými zúčastněnými stranami, a to i v jiných členských státech, s cílem rozšiřovat znalosti a vyměňovat si informace o uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí.

Spolupráce se třetími zeměmi

22. Vnitrostátní orgány by měly spolupracovat se třetími zeměmi (a to i v souvislosti s obchodními dohodami, dohodami o vzájemném uznávání a partnerstvími, jako jsou Talentová partnerství), aby usnadnily zjednodušené a urychlené uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí.
23. V případě existující spolupráce se třetími zeměmi by vnitrostátní orgány měly:
- a) nabídnout státním příslušníkům třetí země před jejich příjezdem přístup z této třetí země k postupu uznávání;
  - b) ve spolupráci se třetí zemí rozvíjet znalosti o příslušných kvalifikacích, včetně očekávaných výsledků učení, o struktuře systému vzdělávání a odborné přípravy třetí země a o rozsahu regulovaných povolání;
  - c) organizovat výměny informací, studijní návštěvy a společné projekty s třetími zeměmi za účelem podpory porozumění a důvěry v souvislosti s kvalifikacemi;
  - d) zavést spolu s orgány v dané třetí zemi postupy pro ověřování pravosti dokladů, zjišťování padělaných dokladů a získávání chybějících informací s cílem snížit administrativní zátěž žadatelů a vnitrostátních orgánů.

Informace a podpora

24. Členské státy by měly státním příslušníkům třetích zemí nabízet cílenou a individuálně uzpůsobenou podporu při uznávání dovedností a kvalifikací, mimo jiné:
- a) jako součást postupů před odjezdem;
  - b) jako součást služeb zaměstnanosti na podporu přístupu na trh práce;
  - c) pro přístup k možnostem celoživotního učení v členském státě;
  - d) na podporu opětovného usazení státních příslušníků třetích zemí v jejich zemi původu po jejich návratu.
25. Členské státy by měly zajistit, aby státní příslušníci třetích zemí, zaměstnavatelé a zúčastněné strany měli přístup k uživatelsky přívětivým, úplným a aktuálním informacím o uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí na jejich území.
- a) Informační a podpůrné služby by měly být poskytovány v národním jazyce (národních jazycích), v angličtině a v jazycích, kterými často hovoří příchozí migranti nebo migranti, kteří již v členském státě oprávněně pobývají.
  - b) Online informace by měly být poskytovány v přístupných formátech vhodných pro mobilní zařízení.
26. Členské státy by měly koordinovat své přístupy k poskytování informací a podpůrných služeb pro uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí na vnitrostátní, regionální a místní úrovni, a to i prostřednictvím:
- a) vytvoření komplexních online nástrojů, které pomohou státním příslušníkům třetích zemí získat přístup k potřebným informacím o uznávání jejich dovedností a kvalifikací a související podporu;
  - b) centralizovaného nebo koordinovaného vytváření informací o uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí, které mohou šířit a opakovaně využívat orgány provádějící uznávání, veřejné služby zaměstnanosti, inspektoráty práce a migrační úřady;

- c) koordinace vkládání a aktualizace kontaktních údajů vnitrostátních orgánů odpovědných za uznávání odborných kvalifikací státních příslušníků třetích zemí, které jsou zveřejněny v databázi regulovaných povolání, s cílem podporovat opatření popsané v bodě 56 písm. c) níže.
27. Poskytnuté informace by měly státním příslušníkům třetích zemí pomoci pochopit, jaké případné postupy uznávání budou muset dodržet, a odkázat je na příslušné podpůrné služby, a to:
- a) přístup k regulovaným povoláním: státní příslušníci třetích zemí by měli být odkázáni na příslušné informace o regulovaných povoláních v členském státě, včetně příslušných kontaktních míst, která poskytují informace o uznávání odborných kvalifikací a o příslušných orgánech v členských státech;
  - b) přístup ke vzdělávacímu programu: státní příslušníci třetích zemí by měli být odkázáni na příslušné informace o akademickém uznávání a studiu v členském státě;
  - c) postupy legální migrace: státní příslušníci třetích zemí by měli být odkázáni na příslušné informace o postupech legální migrace, včetně kontaktních údajů příslušných migračních orgánů;
  - d) zaměstnání v neregulovaných povoláních: státní příslušníci třetích zemí by měli být odkázáni na informace o transparentnosti dovedností a kvalifikací, včetně online informačních služeb, aby mohli získat poradenství nebo prohlášení (např. prohlášení o srovnatelnosti), která jim pomohou vysvětlit jejich dovednosti a kvalifikaci zaměstnavatelům.
28. Členské státy by měly usnadnit uznávání a transparentnost veškerého vzdělání získaného státními příslušníky třetích zemí v členském státě tím, že:
- a) zajistí, aby státní příslušníci třetích zemí mohli získat doklady (např. osvědčení nebo jiné certifikáty) o vzdělání, které v členském státě získali;
  - b) zajistí přístup státních příslušníků třetích zemí k postupům validace dovedností získaných prostřednictvím neformálního a informálního učení;
  - c) poskytnou administrativní podporu ostatním členským státům a zemím původu s cílem pomoci při uznávání a porozumění vzdělání, které státní příslušníci třetích zemí získali v členském státě.

Postupy

29. Členské státy by měly zajistit, aby postupy uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí byly uživatelsky přívětivé a minimalizovaly administrativní zátěž pro žadatele.

Překlady

30. Vnitrostátní orgány by měly používat eTranslation (systém strojového překladu Komise) nebo případně jiný strojový překlad.
31. Vnitrostátní orgány by měly, je-li to možné, minimalizovat požadavky na státní příslušníky třetích zemí, pokud jde o poskytování překladů dokumentů, a to i tím, že nebudou od žadatelů vyžadovat poskytnutí překladů z jazyků, které jsou zahrnuty v nástroji eTranslation.

Ověřování pravosti

32. Členské státy by měly usilovat o vybudování důvěry nezbytné pro účinné ověřování pravosti, platnosti, úrovně a případně výsledků učení v případě kvalifikací ze třetích zemí, a to i prostřednictvím spolupráce se třetími zeměmi a rozvoje znalostí ohledně systémů kvalifikací třetích zemí.

33. V případě nejistoty nebo pochybností by vnitrostátní orgány měly ověřit pravost dokumentů vždy, když je to možné, např. kontaktováním orgánů ve třetích zemích, namísto toho, aby po žadateli požadovaly předložení dalších dokladů. Vnitrostátní orgány by neměly způsobovat žadatelům nepřiměřenou zátěž ani náklady, pokud jde o ověřování dokumentů nebo jiné prokázání jejich pravosti.
34. Vnitrostátní orgány by měly zajistit, aby osoby požívající mezinárodní ochrany nebo žadatelé o mezinárodní ochranu, jakož i osoby, které mezinárodní ochranu potřebují, nacházejí se ve třetích zemích a mohly by využít doplňkových možností získání práce, již nemohou náležitě doložit své kvalifikace, měli v případě potřeby přístup k posouzení svých kvalifikací vnitrostátními orgány pro účely hledání zaměstnání nebo přístupu ke vzdělání.
35. Vnitrostátní orgány by měly zajistit, aby se doba zpracování výrazně zkrátila, pokud jsou dokumenty předkládány jako digitální certifikáty s důvěryhodným digitálním podpisem (s podobnou úrovní ověření pravosti, kterou nabízí infrastruktura evropských digitálních certifikátů), protože pravost lze v takových případech ověřit okamžitě.

Náklady

36. Vnitrostátní orgány by měly zveřejňovat transparentní informace o veškerých nákladech spojených s postupy uznávání a zajistit, aby náklady, které se použijí, nepřekračovaly skutečné náklady na daný postup a byly srovnatelné za podobných okolností s náklady, jež se použijí v případě občanů Unie. Členské státy se vyzývají, aby pokud možno snížily nebo odstranily náklady, jako jsou poplatky za žádost, v případě osob požívajících mezinárodní ochranu nebo žadatelů o mezinárodní ochranu, jakož i osob, které mezinárodní ochranu potřebují, nacházejí se ve třetích zemích a mohly by využít doplňkových možností získání práce.

Zpracování žádosti

37. Vnitrostátní orgány by měly zajistit, aby státní příslušníci třetích zemí:
  - a) měli přístup k příslušným online nástrojům podobným těm, které jsou k dispozici občanům Unie pro podávání a zpracování žádostí o uznání;
  - b) obdrželi po odeslání online žádosti o uznání okamžité potvrzení o jejím přijetí;
  - c) obdrželi v přiměřené lhůtě potvrzení o přijetí úplné žádosti nebo oznámení o chybějících dokumentech, přičemž tato lhůta by neměla překročit patnáct kalendářních dnů od podání žádosti o uznání.

KAPITOLA IV

UZNÁVÁNÍ ODBORNÝCH KVALIFIKACÍ

Doporučení v této kapitole se vztahují na příslušné orgány odpovědné za uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí za účelem přístupu k regulovanému povolání v členském státě, jak je uvedeno v bodě 5 písm. a) výše.

38. Členské státy by měly usnadnit uznávání odborných kvalifikací státních příslušníků třetích zemí zjednodušením postupů a jejich větším sladěním s postupy stanovenými ve směrnici 2005/36/ES.

Dokumenty a formality

39. Příslušné orgány by měly od státních příslušníků třetích zemí vyžadovat podobný počet a podobné druhy dokumentů, jaké se vyžadují od občanů Unie k žádostem o povolení k přístupu k regulovanému povolání, jak je stanoveno v čl. 50 odst. 1 a příloze VII směrnice 2005/36/ES.
40. Uznávání odborných kvalifikací by nemělo být podmíněno jazykovými znalostmi, pokud nepatří k příslušné kvalifikaci (např. v případě logopedů, učitelů jazyků). Jazykové požadavky pro výkon regulovaného povolání v hostitelském členském státě by neměly překračovat rámec toho, co je nezbytné a přiměřené.

Rozhodnutí o uznání

41. Příslušné orgány by měly:

- a) vycházet při svém posuzování žádostí státních příslušníků třetích zemí z pravidel, která jsou rovnocenná pravidlům stanoveným v čl. 13 odst. 1 směrnice 2005/36/ES;
- b) považovat doklad o dosažené kvalifikaci vydaný třetí zemí za doklad o dosažené kvalifikaci, pokud má státní příslušník třetí země tříletou odbornou praxi v dotyčném povolání v jiném členském státě, který kvalifikaci třetí země již dříve uznal, podle čl. 3 odst. 3 směrnice 2005/36/ES;
- c) uplatňovat vyrovnávací opatření pouze v situacích, které jsou rovnocenné situacím uvedeným v článku 14 směrnice 2005/36/ES;
- d) zajistit, aby státní příslušníci třetích zemí měli možnost volby mezi adaptačním obdobím a zkouškou způsobilosti, jak by tomu bylo podle článku 14 směrnice 2005/36/ES;
- e) zvážit informace obsažené v předchozích rozhodnutích o uznání přijatých jinými členskými státy, pokud jsou k dispozici, s cílem umožnit rychlejší uznání odborné kvalifikace žadatele;
- f) co nejrychleji dokončit řízení o uznání pro povolení k přístupu k regulovanému povolání tak, aby bylo možné vydat řádně odůvodněné rozhodnutí v přiměřené lhůtě, která by neměla přesáhnout dva měsíce od data podání úplné žádosti.

Prioritní regulovaná povolání

42. Členské státy by měly co nejlépe využívat poznatky o dovednostech související s nedostatkem pracovních sil a kvalifikovaných pracovníků dostupné z vnitrostátních a unijních zdrojů, jakož i požadovat, aby jejich příslušné orgány podávaly zprávy o předpokládaném nedostatku pracovních sil v regulovaných povoláních, která spadají do jejich působnosti. Členské státy by měly tyto údaje využívat při plánování pracovních sil, a to i pro účely určení prioritních regulovaných povolání v zájmu přilákání státních příslušníků třetích zemí, třetích zemí pro potenciální partnerství a případných úprav postupů pro uznávání dovedností a kvalifikací.
43. Příslušné orgány by měly vycházet z předchozích rozhodnutí nebo rozvíjet znalosti o příslušných kvalifikacích pro prioritní regulovaná povolání z příslušných třetích zemí s cílem:
  - a) zřídít „zrychlené“ pracovní postupy, včetně nasazení dalších zaměstnanců, aby bylo možné reagovat na novou nebo naléhavou prioritu uznání;
  - b) minimalizovat dobu zpracování tak, aby bylo možné vydat řádně odůvodněné rozhodnutí do čtyř týdnů ode dne podání úplné žádosti;
  - c) minimalizovat požadavky na žádosti o uznání;
  - d) zjistit podstatné rozdíly ve vzdělávání a odborné přípravě oproti příslušným třetím zemím, aby bylo možné vytvořit překlenovací kurzy individuálně uzpůsobené státním příslušníkům třetích zemí.
44. V případě prioritních regulovaných povolání by příslušné orgány měly prozkoumat mechanismy, které státním příslušníkům třetích zemí umožní rychlejší přístup k výkonu povolání již po podání žádosti o uznání a v průběhu řízení o posouzení žádosti, včetně:
  - a) dočasných pracovních příležitostí pod dohledem, organizovaným v souladu s vnitrostátními postupy pro danou profesi;
  - b) dočasných pracovních příležitostí, doprovázených odbornou přípravou a posouzením;
  - c) přístupu k pozicím na úrovni asistentů, které souvisejí s daným povoláním, s možností dosáhnout plného přístupu k výkonu tohoto povolání po kladném rozhodnutí o uznání.

45. Příslušné orgány by měly státním příslušníkům třetích zemí nabízet jazykovou přípravu, aby jim usnadnily přístup k výkonu prioritního regulovaného povolání v případech, kdy splňují všechny požadavky na uznání.

KAPITOLA V

UZNÁVÁNÍ DOVEDNOSTÍ A KVALIFIKACÍ PRO PRACOVNÍ MIGRACI

Doporučení v této kapitole se vztahují na vnitrostátní orgány zapojené do postupů v oblasti pracovní migrace, jak je uvedeno v bodě 5 písm. c) výše.

46. Vnitrostátní orgány zabývající se uznáváním dovedností a kvalifikací, migrací a zaměstnaností by měly úzce spolupracovat na zjednodušení postupů pracovní migrace a zároveň zohledňovat názory sociálních partnerů a průmyslu, zejména malých a středních podniků.
47. Členské státy by měly jasně informovat o tom, ve kterých případech je uznání dovedností a kvalifikací vyžadováno jako součást postupů, například bodových systémů, pro získání víza nebo pracovního povolení a povolení k pobytu v jejich členském státě.
48. Členské státy by měly v případě potřeby usnadnit včasné uznání dovedností a kvalifikací v rámci posouzení před odjezdem ze země původu, aby státní příslušníci třetích zemí mohli vstoupit na trh práce bez zbytečného prodlení.
49. Vnitrostátní orgány by se měly řídit přístupem „dovednosti na prvním místě“, aby v souvislosti s pracovní migrací zmírnily riziko překvalifikovanosti. Postupy by měly upřednostňovat posouzení dovedností a zkušeností s cílem zjistit plný potenciál státních příslušníků třetích zemí a podpořit jejich začlenění na trhu práce na pozicích, které odpovídají jejich dovednostem. Vnitrostátní orgány by se měly vyvarovat toho, aby posouzení vycházelo pouze z kvalifikací.

KAPITOLA VI

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Zajištění rovného zacházení

50. Členské státy by měly zajistit, aby se občanům Unie s kvalifikacemi získanými v Unii nebo ve třetí zemi dostalo zacházení, které není méně příznivé než zacházení se státními příslušníky třetích zemí se stejnou kvalifikací.
51. Členské státy by měly zajistit, aby kvalifikace získané v Unii byly uznávány stejným způsobem, ať už jejich držitelé jsou občany Unie, nebo státní příslušníci třetích zemí.
52. Členské státy by měly využívat rozhodovací pravomoci, které mají, ke zjednodušení a urychlení vnitrostátních postupů uznávání kvalifikací. Jsou-li postupy v členském státě flexibilnější, než postupy stanovené ve směrnici 2005/36/ES, měl by uvedený členský stát zvážit, zda lze obdobně flexibilní přístup uplatnit v souvislosti s uznáváním kvalifikací získaných ve třetí zemi.

Podpora ze strany Komise

53. Komise usnadní výměnu informací a spolupráci mezi členskými státy v oblasti uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí, a to i prostřednictvím vzájemného učení, výměny osvědčených postupů a usnadněním spolupráce mezi členskými státy, sociálními partnery, zúčastněnými stranami, orgány pro uznávání a mezinárodními organizacemi. Komise uspořádá schůzky v rámci skupiny koordinátorů pro uznávání odborných kvalifikací a v rámci dalších příslušných prostředí, jako je poradní skupina pro evropský rámec kvalifikací, platforma pro pracovní migraci, evropská integrační síť, řídicí skupina Rezervoáru talentů EU a Evropská síť národních informačních středisek pro akademickou mobilitu a uznávání a Síť národních informačních středisek pro akademické uznávání (sítě ENIC-NARIC).
54. Komise vyzve členské státy, aby podaly zprávu o vnitrostátních iniciativách, reformách, osvědčených postupech a statistikách v oblasti uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí.

55. Komise může členským státům na jejich žádost poskytnout individuálně uzpůsobenou podporu a odborné znalosti v rámci Nástroje pro technickou podporu za účelem reformy vnitrostátních systémů a usnadnění postupů uznávání dovedností a kvalifikací státních příslušníků třetích zemí.
56. Komise bude usilovat o zvýšení transparentnosti postupů uznávání a přístupu k nim tím, že bude:
- členské státy podporovat a pomáhat jim při vytváření sémanticky interoperabilních databází postupů a rozhodnutí o uznání, které umožní vydávat prohlášení o srovnatelnosti;
  - pokračovat v podpoře sítě ENIC-NARIC a vybízet členské státy, aby zvážily rozšíření pravomocí středisek NARIC na kvalifikace v oblasti odborného vzdělávání a přípravy;
  - podporovat členské státy, aby do databáze regulovaných povolání zahrnuly informace o příslušných orgánech v členských státech, které jsou odpovědné za uznávání kvalifikací státních příslušníků třetích zemí umožňujících přístup k regulovaným povoláním;
  - poskytovat přístup k informacím online s cílem pomoci státním příslušníkům třetích zemí, aby porozuměli požadavkům na uznávání dovedností a kvalifikací v Unii.
57. Komise využije nástroje Unie na podporu porozumění dovednostem a kvalifikacím získaným v prioritních třetích zemích, které jsou důležité pro řešení nedostatku na trhu práce v Unii. Komise:
- bude spolupracovat s Evropskou nadací odborného vzdělávání (ETF), sítěmi ENIC-NARIC, evropským registrem agentur zajišťujících kvalitu ve vysokoškolském vzdělávání, členskými státy a třetími zeměmi na vytvoření pokynů k rámcům kvalifikací a konkrétním kvalifikacím třetích zemí, porovnávat evropský rámec kvalifikací s vnitrostátními rámci kvalifikací a provádět cílená posouzení postupů třetích zemí souvisejících s akreditací a zajišťováním kvality;
  - zajistí, aby platforma Europass obsahovala aktuální informace o postupech uznávání a příslušných právních předpisech ve třetích zemích v souladu s čl. 3 odst. 2 písm. d) rozhodnutí (EU) 2018/646;
  - posoudí proveditelnost zřízení dalších center online zdrojů s informacemi o dovednostech a kvalifikacích, přičemž bude vycházet z centra zdrojů zaměřeného na Ukrajinu;
  - posoudí proveditelnost vytvoření nástroje na úrovni Unie, který by byl schopen generovat prohlášení o srovnatelnosti na základě harmonizované šablony pro konkrétní kvalifikace třetích zemí vztahující se na několik členských států;
  - přeloží nástroje, které usnadňují posuzování dovedností státních příslušníků třetích zemí (např. Europass, nástroj EU pro tvorbu dovednostního profilu státních příslušníků třetích zemí), do jazyků vybraných třetích zemí.

V Bruselu dne 15. listopadu 2023.

Za Komisi
Thierry BRETON
člen Komise